

Circulaire Economie voor een duurzame Toeristenindustrie op Curacao en Verduurzaming MKB

1. Management

Projecttitel: Groenblauw Curacao Park voor de opstart van circulaire economie en werkgelegenheid in de toeristenindustrie post-covid-19

Met dit project wil de stichting Smart Lifestyle Connection structureel bijdragen aan het creëren van werkgelegenheid voor kostwinners in 100 tot 400 huishoudens op Curacao, waar de covid-19 pandemie tot werkloosheid heeft geleid. Tegelijkertijd wil de stichting, tegen de achtergrond van het verwachte nieuwe normaal in de toeristenindustrie wereldwijd, gekoppeld aan de aanbevelingen van onder andere VN, de Wereld Bank, de EU en de OESO, de coronacrisis benutten om bij te dragen aan het verduurzamen van de toeristeindustrie op Curacao, door de introductie van circulaire economische activiteiten in de sector en bevordering van de overstap naar duurzame energie van het MKB in de sector.

Daartoe wordt gewerkt aan het construeren van een zogenoemde Groen Blauw Curacao park (GBC-park) op de vlakte van San Pedro, waarin productieve actie, training en bewustwordingscampagnes, de belangen van verschillende deelnemers in de toeristenindustrie bijeen brengen om samen te werken aan groenblauwe groei op het eiland. Het betreft onder andere: opzet van een compostfarm met inzet van aardwormen voor de bewerking van organisch afval uit de horeca; bio-tuinkassen voor de teelt van (thans uit VS geïmporteerde) gewassen voor de horeca; een paddenstoelenkweek op koffiedroesem uit de horeca; zaadveredeling en plantgoed als nieuw exportproduct in de regio en als bijdrage aan lokale agrariers voor meer voedselzekerheid op het eiland; een groenblauw Curacao campagne voor het hele eiland, inclusief een jeugdjournaal voor scholen met informatie ook over klimaatsverandering en de gevolgen voor hun eiland; een campagne gebruik milieuvriendelijke wasmiddelen voor het linnen van horeca en voor lokale wasserijen; een ecologisch centrum waarin het ecologisch erfgoed op het eiland voor lering en vermaak ten toon gesteld wordt en deelnemers worden uitgedaagd om met de kennis over klimaatsverandering en de gevolgen voor Curacao, internationaal te denken en lokaal te handelen.

Schets Park Groen Blauw Curacao op de vlakte van San Pedro: circulaire economie en duurzaamheid campagne brengt initieel 100 nieuwe banen met uitloop tot 400 banen.

Copy Rights@stichting Smart Lifestyle Connection

2. Maatschappelijke context

“Denk als een formule-1 coureur, maak een pitstop”, betoogt econoom Mathijs Bouman¹ midden in de Covid-19 crisis tegen Nederlandse ondernemers. Bouman vervolgt: “wat doen Lewis Hamilton en Max Verstappen als er een ongeluk op het circuit is gebeurd en de *virtual safety car* iedereen verplicht om langzaam te rijden? Ze maken als het even kan direct een pitstop. Als je 30% langzamer moet rijden, is zo’n stop in de pitstraat relatief voordelig. De tijd van de bandenwissel blijft hetzelfde, maar het aantal meters voorsprong dat de coureur verliest is geringer”.

U ziet de overeenkomst met de coronacrisis vast al. Formule-1 coureurs gebruiken de passieve tijd nuttig en gericht om daarna heel hard te kunnen gaan. Dat is wat volgens Bouman ondernemers nu ook zouden moeten doen: de passieve coronatijd nuttig en gericht gebruiken om straks heel hard te kunnen gaan door bijvoorbeeld ambitieuze plannen startklaar te maken, grote investeringen door te voeren, en personeel op te leiden. Er is actie nodig om nog tijdens de crisis de kosten om je bedrijf te vernieuwen, die veel lager zijn dan in goede tijden, te benutten.

Dat geldt volgens gouverneur Cuomo van New York ook voor de overheid. Hij benadrukt dat ook de overheid tijdens de pitstop van de crisis aan de slag moet gaan met het startklaar maken van ambitieuze plannen voor postcrisis overheidsinvesteringen in essentiële infrastructuur en publieke diensten en er zou moeten worden ingezet op een *enabling environment* voor sterkere MKB-ontwikkeling. Kortom voorwaardenscheppende interventies voor een snelle en verbeterde economische herstart na de coronacrisis.

Hoe en met wie kunnen ondernemers en overheid op Curaçao samen iets moois maken van de pitstop/ de zware lockdown op het eiland als gevolg van de wereldwijde Covid-19 pandemie? Welke vernieuwingsplannen kan de private sector/ MKB startklaar maken voor versnelling en verbetering van de herstart van de economie. Kan dat samengaan met het halen van de VN Sustainable Development Goals (SDG) betreffende de uitdagingen op het gebied van conservering en hernieuwbare energie, werkgelegenheid, en armoedebestrijding. Waarom kan het voor het eiland doeltreffender gebeuren in publiek-private samenwerking, hoe kan dat het beste praktisch worden ingevuld, in welke sectoren, en via welke PPP (publiek-private-partnership) projecten? Wat zijn onderscheiden rollen van de twee partners in deze? Wat is het belang van een intermediaire non-profit organisatie daarbij?

De Stichting Smart Lifestyle Connection (2015, <https://smartlifestyleconnection.org>) en partnerorganisatie in Nederland, de Stichting Koninkrijksamenwerking in Utrecht (2007), hebben zich in het kader van “pitstop benutting” over bovengenoemde vraagstelling gebogen.

In samenspraak tussen Smart Lifestyle Connection (SLC) en relevante stakeholders op Curaçao, kwam al direct de toeristenindustrie, en dan met name de sub-sectoren gastvrijheid (Hospitality) en toeristenverkeer² eruit rollen. Het was volgens de stakeholders, inclusief CHATA (Curaçao

¹ “Maak nu een pitstop” opinie van Econoom Mathijs Bouman in het Financieel Dagblad van 7 april 2020

² Hotels, toeristische accommodaties, restaurants, eet en drank gelegenheden, recreatie, evenementen, uitganggelegenheden, entertainment, souvenirshops, de reisorganisaties branche, Copy Rights@stichting Smart Lifestyle Connection

Hospitality & Tourism Association) erop of eronder. Als er geen “pitstop” actie gerealiseerd werd, zou de toeristenindustrie in de lockdown en de voorzichtige afbouw daarvan, te midden van ruim een kwart eeuw economische recessie op het eiland, grotendeels ten ondergaan en daarbij 60% van de economische activiteit op het eiland in de val meesleuren.

Een groep (vooral) jonge MKB-ondernemers³ in de twee sterke sub sectoren, raakten op initiatief van de Stichting Smart Lifestyle Connection vanaf 13 maart met elkaar aan de praat (vooral elektronisch) over het redden van de toeristenindustrie, het overeind houden van hun ondernemingen, en het aan het werk houden van ruim 35% van de beroepsbevolking die direct of indirect werk hadden in de twee sub sectoren of in de gerelateerde MKB en microbedrijven voor de toelevering van goederen en diensten.

Dat alles terwijl het alom bekend was op het eiland dat er verschillende pogingen van de Rijkswinsterraad o.l.v. premier Rutte werden genomen om op basis van rapportage en aanbevelingen van het College Financieel Toezicht (CFT), de economische neergang van Curaçao te keren, en gezamenlijk een programma uit te werken voor strategische groei. De strenge kritische inzet uit Den Haag heeft er tot toe geleid dat uiteindelijk langdurige hulpafspraken zijn gemaakt voor Nederlandse samenwerking bij het oplossen van de economische problemen op het eiland en een beter beleid en beheer van overheidsfinanciën op het eiland. De noodzakelijke sanering van het ambtenarenapparaat, de herstructurering van de belangrijkste Overheid NV, de regulering van de financiële dienstverlening (inclusief elektronische kansspelen), en de publieke dienstverlening (onderwijs, gezondheidszorg, veiligheid, en ontwikkelingsdeelname van kansarmen) zijn sinds kort gestructureerd in zicht. Er is een akkoord bereikt tussen de beide regeringen over een consensusrijkswet waarbij directe langdurige financiële bijstand van Nederland geboden wordt in de vorm van een renteloze lening, onder beheer van de entiteit Caribisch Orgaan voor Hervorming en Ontwikkeling (COHO), dat in Den Haag gevestigd wordt en onder controle valt van het Nederlandse parlement.

Het past hier overigens ook te verwijzen naar een goed onderbouwde studie van de Verenigde Naties⁴ over de voortdurende kwetsbaarheid van kleine eilandstaten in ontwikkeling, en hun door kleinschaligheid bepaalde moeilijk overbrugbaar gebrek aan expertise, omarming van patronage, en de concurrerende opstelling van politici die dat allemaal verergerd, wat in de volksmond is omgedoopt tot kleine eilanden mentaliteit. Feit is bovendien dat overheidsonderhandelingen over samenwerking in een historische context van dekolonisatie en tussen grote ontwikkelde en kleine in ontwikkeling zijnde landen doorgaans schuren. De bijstandsverlenende landen hebben tenslotte historisch nog niet kunnen waarmaken dat het in de samenwerking met de arme landen (vooral hun ex-kolonies) nu eens om het wel en wee van de ontvangende

autoverhuurders, toeristentransport, aangevuld met beautysalons, taxifreeshops, en de vele toeleveranciers in de beide sub-sectoren.

³ In juni 2018 hebben ruim 30 bedrijven en wijkontwikkelingsorganisaties uit de toeristenindustrie, op initiatief van de Stichting Smart Lifestyle Connection, op uitnodiging van toen minister Steven Martina van MEO, een platform voor groene groei met banen opgericht. Het zijn platform leden (TUI, Avila, Lions Dive, Coca-Cola, Corendon, Bali, Pietemaai groep, DMO, Selicor, Schaarloo herstel, enz.) waarvan de meesten na de lockdown over PP-samenwerking en benutting van de pitstop met elkaar in gesprek bleven).

⁴ Effectively addressing the vulnerabilities and development needs of small island developing States, paper of the United Nations Committee for Development, 2013

volkeren (herstel van eerder aangedaan leed) gaat. In een dergelijke context kan privaat-publieke samenwerking geïnitieerd door maatschappelijke organisaties, een uitkomst bieden.

De COHO-ontwikkelingen worden door de Stichting Smart Lifestyle Connection voor Curaçao toegejuicht. COHO geeft uitzicht op het hernieuwen van de economie en noodzakelijke sociaaleconomische hervormingen op het eiland, waarin werkeloosheid, armoede, geweld, en sinds de corona lockdown ook honger, al decennialang in opmars waren.

Uit de verschillende overleggen die tijdens de lockdown via zoom plaats hadden op initiatief van de Stichting Smart Lifestyle Connection, is de noodzaak van de ontwikkeling van een pitstop programma in de toeristenindustrie van Curaçao aan de orde gesteld. De suggesties van sleutel belanghebbenden zijn door de Stichting Smart Lifestyle Connection (SLC) verder uitgewerkt in een vijftal gerelateerde projecten die nu reeds uitgerold zouden kunnen worden om bij te dragen aan banengroei, opstart van de circulaire economie voor duurzaam herstel van de toeristenindustrie, gezondheidszorgtoerisme en overstap op groene energie van MKB en microbedrijven op Curaçao. Particulier initiatief om de Curaçaose overheid een duwtje in de rug te geven voor wat betreft afvalbeheer beleid, groene banen en saldering bij particuliere overstap naar groene energie. Voorkomen moet worden dat in de lange mars van Nederlandse bijstand voor sociaaleconomische transitie, die begint met het op orde krijgen van de overheidsfinanciën, werklozen en andere minderbedeelden als gevolg van de pandemie, noch dieper in de put geraken. Dit gevaar wordt beeldend verwoord in de oorspronkelijk Noord-Nederlandse uitdrukking “Terwijl het gras groeit, sterft het paard”, een ooit in Suriname overgenomen wijsheid die door jaren ervaring grote populariteit in het land geniet.

Noodzaak sociaaleconomische verandering

Het is goed op te merken dat Smart Lifestyle Connection geen consultancy is, maar een ondersteuningsbeweging voor sociaaleconomische verandering. Dat doet de Stichting door het faciliteren van het participatief ontwerpen en vervolgens in uitvoering helpen brengen van innovatieve voorbeeldprojecten in een context van privaat-publieke samenwerking waarmee ook bescheiden wordt bijgedragen aan transitieleiderschap in de landen. Het gaat de Stichting om het ontwerpen en in uitvoering brengen van voorbeeldprojecten die kunnen bijdragen aan duurzame economische groei; aan armoedebestrijding; het progressief borgen van het multicultureel erfgoed; en of conservering van de biodiversiteit. De projectuitkomsten vormen vervolgens een uitnodiging aan bestuurders op het eiland om de overgang naar circulaire economie te bevorderen, evenals inclusieve groei, milieubescherming en conservering.

Evenzo geldt voor de partnerorganisatie in Nederland van de Stichting Smart Lifestyle Connection, te weten de Stichting Koninkrijksamenwerking in Utrecht, dat sociaaleconomische ontwikkeling in de Caribische landen van het Koninkrijk moet worden nagestreefd zoals ook vastgelegd in het Statuut, om het verschil in welvaart en welzijn tussen de landen in het Koninkrijk te nivelleren. De inzet

van de Stichting Koninkrijkssamenwerking is daarbij vooral gericht op het mobiliseren van het Nederlandse publiek tot solidaire actie en dat heeft de afgelopen 10 jaar geresulteerd in een veelheid aan bijdragen, onder andere schoolmeubilair, particuliere opvang in de jeugdzorg en zo meer.

Project idee 1: Groen Blauw Curaçao	Project idee 2: Cash-voor- Werk	Project idee 3: Duurzame Energie MKB	Project idee 4: Sharing the common Caribbean Experience
1. Compostfarm 2. Bio tuinbouw in tropische kassen 3. Zaadvreeding, plantgoed en paddenstoelen kweek 4. Ecologisch erfgoed centrum en Klimaatverandering 5. Campagne schoon en groenblauw Curaçao 6. Promotie milieuvriendelijke wasmiddelen voor het linnengoed van Horeca en lokale wasserijen 7. Thematische beeldenpark (liefde, geboorte, angst en wijsheid) met beelden gemaakt zijn uit afval.	1. Voor het afbouwen van voedselhulp afhankelijkheid in 2020-2021 van 12.000 huishoudens wordt in de betrokken wijken een cash-voor-werk programma opgestart, waarbij het aangeboden werk bestaat uit vergroening van de wijken, inclusief onderhoud van publieke voorzieningen. 2. Werk dat bijdraagt aan participatie van de gemeenschap in groenblauw Curaçao. 3. Verbetering nutsvoorzieningen en parken in de achterstand wijken. 4. Verhoging veiligheid	1. Promotie overschakeling MKB in de toeristenindustrie naar duurzame zonne-energie. 2. Uitwerking van financieringsmogelijkheden 3. Dialoog met CUR-overheid over aangepaste salderingsregeling (MKB en huishoudens) voor tegenbetaling bij stroom leveren aan Aquadextra, Evenzo, Regelingen met de Curaçaose belastingdienst als een MKB deeltneemt aan de salderingsregeling. 4. Ondersteuning MKB bij verduurzaming van hun bedrijfsvoering. 5. Samenwerking met Stichting Doen voor opschaling energie overstap in andere sectoren.	1. Verhaling unieke geschiedenis Caribische regio, nu eens vanuit het perspectief van de gemeenschap. Geschiedenis in vier perioden: oorspronkelijke bewoners voor de komst van Columbus; periode van de plantage economie met slavenarbeid en heldhaftige opstanden; periode van de volksplantingen, de multi-culturele samenlevingen, vorming van nieuwe staten, roep om dekolonisatie, nationale en regionale ontwikkeling; middeninkomen landen met hardnekkige armoede, grote afhankelijkheid van toerisme, geconfronteerd met buitenproportionele gevolgen van klimaatverandering en covid-19.

Project 5: Gezondheidszorgtoerisme voor vermindering stress werkverzuim in Nederland

Alles wijst erop dat de lockdown en het gedwongen thuiswerken in Nederland, de al voor de coronacrisis bestaande forse groei in burn-out en werkstress als beroepsziekte, in 2021 en volgende, verder op zal stuwten. Zo ook wijst alles erop dat op Curaçao de toeristenindustrie, de enige vitale sector (8% groei in 2019) in 24 jaar economische nultgroei en 4 jaar krimp (9,6% krimp in het eerste kwartaal van 2020⁵) op het eiland, van de coronapandemie een forse nekslag kreeg en hard zal moeten vechten voor herstel, in het bijzonder de horeca en de wellness branche.

⁵ Cijfers afkomstig van kwartaalrapport Centrale Bank van Curacao en Sint-Maarten

In het gezondheidszorgtoerisme projectvoorstel worden beide afzonderlijke herstel trajecten (burn-out/ werkstress gerelateerd langdurig ziekte verzuim in Nederland enerzijds en horeca en wellness sector op Curaçao anderzijds) op een win-win aspect slim en duurzaam met elkaar verbonden. Het betreft de koppeling van fase 3, 4 en 5 uit het 9 fasen tellend burn-out herstelmodel van onder andere Stichting Burn-out en Clear-minds.nl, aan een gecontinueerde coaching en begeleiding van de burn-outers gedurende een 2 weken all-inclusive verblijf in een 4-5 sterren accommodatie aan de stranden van Curaçao. Voordelen hiervan zijn in de eerste plaats dat de in fase 3, 4 en 5 van het burn-out herstelplan opgenomen doelen in een versterkende combinatie in uitvoering worden genomen.

2.2. Curaçaose economie in crisis, al ruim 24 jaar voordat covid-19 uitbrak.

Het is van belang hier nog eens onder de aandacht te brengen, dat al lang vóór de coronacrisis het duidelijk was dat Curaçao sociaal economisch hervormd moest worden. De kosten van de overheid waren al decennialang te hoog terwijl de overheid bleef uitdijen, de werkloosheid was te hoog, de economie kende ruim 24 jaar geen groei en in de laatste vier jaar was er zelf sprake van krimp. Vanaf 2016 is de economie van Curaçao met in totaal zo'n 5,5 procent gekrompen⁶, terwijl in 20 jaren daarvoor (1994-2014) de gemiddelde economische groei op het eiland bleef steken op 0,1%, dit in schrille tegenstelling tot een gemiddelde groei van 2,2 % in de Caribische regio⁷ in diezelfde periode.

Een belangrijke oorzaak van de krimp van 2016-2019 is en blijft de crisis in buurland Venezuela. Niet alleen is de raffinage van olie, na het vertrek van PDVSA stil komen te liggen en heeft Venezuela bij Curaçao miljoenen euro's schuld staan, maar ook leven thans meer dan 10.000 Venezolaanse vluchtelingen illegaal op het eiland.

Er zijn in de tussentijd vanaf 1995, verschillende rapporten verschenen, waarin aanbevelingen voor stimulerende maatregelen van de overheid zijn verwoord (bevorderen aantrekkingskracht voor buitenlandse investeerders, verminderen red-tape, vergroten aansluiting onderwijs op de arbeidsmarkt, toegang tot en eigendomsrechten domeingrond voor buitenlandse investeerders, verhoging arbeidsproductiviteit, sanering ambtenarij, enz.) Sinds 2011 zijn er ook de aanbevelingen van CFT (College Financieel Toezicht van de Rijksministerraad Den Haag op de overheidsfinanciën van Curaçao) waarbij het eiland, bij het onvoldoende opvolging geven aan de aanbevelingen van CFT, een Aanwijzing uit Den Haag kan krijgen. Kortom, door de grote tekorten op de overheidsbegroting in de afgelopen 10 jaar konden geen reserves worden opgebouwd om het land weerbaar te maken tegen schokken zoals de covidcrisis. Een uitdaging dus, ook voor het particulier initiatief om een steentje bij te dragen, zo sprak de Stichting in haar overleggen met sleutel belanghebbenden in de toeristenindustrie op Curaçao, en zij vond grote bereidheid.

⁶ Kees Broere, Volkskrant, 3 juli 2019

⁷ Knipselkrant Curaçao, 14 september 2014, interview met minister Palm

2.3. De toeristenindustrie, de enige groeisector in 24 jaar malaise, krijgt door Covid-19 de nekslag.

De enige sector op Curaçao die in de hierboven beschreven ruim 24 jaar durende economische malaise, vitaliteit en gestage groei (meer dan 8% in 2019) liet zien, is de toeristenindustrie met als sub-sectoren de Gastvrijheidsbranche en het Toeristenverkeer: hotels, toeristische accommodaties, restaurants, eet en drank gelegenheden, recreatie, evenementen, uitganggelegenheden, entertainment, souvenirshops, de reisorganisaties branche, autoverhuurders, toeristentransport, aangevuld met beautysalons, taxfreeshops, en de vele toeleveranciers in de beide sub-sectoren.

De covidcrisis, werd op Curaçao in 2020 vergezeld van een volledige lockdown, met sluitingen van havens en luchthaven voor personenverkeer, horeca, toeristische attracties, evenementen, alle winkels behalve levensmiddelen supermarkts en toko's, en in tijd gelimiteerde openstelling van parken en stranden, inclusief een avondklok. Het heeft minstens twee maanden geduurd voor voorzichtige afbouw begon, waarbij aller ogen op Europa en Noord-Amerika waren gericht omdat het coronavirus uitsluitend van buiten naar het eiland was gekomen en goed was buitengesloten, getuige het geringe aantal positief geteste personen. Tot aan de tweede golf in augustus waren er in totaal 36 besmette personen en een dode.

Maar de succesvolle lockdown voor het terugdringen van de gezondheid pandemie, had in de fragiele economie op het eiland wel het effect van een zware orkaan. Alle economische activiteiten vielen stil toen allen thuis moesten blijven. Ruim 16.000 werknemers in de toeristenindustrie⁸ op het eiland, hetgeen in cijfers van CBS van april 2019 neerkomt op ruim 28 % van de beroepsbevolking, werden werkeloos.

Vanuit het besef dat het weer opstarten van de gastvrijheid sector en het toeristenverkeer, sterk afhankelijk is van covidcrisis ontwikkelingen in de gasten zendende landen (Nederland, met uitbreiding naar België, Duitsland, VS, Canada, Colombia, en Brazilië), mag worden aangenomen dat het met de tweede golf, in het gunstigste geval tot het laatste kwartaal van 2021 duurt voor de sector zich heeft hersteld op het niveau van voor corona. Voor cruiseschepen wordt heropening pas voorjaar 2022 verwacht en gezien de vertraging in het onder controle krijgen van het virus in Noord-Amerika, LatijnsAmerika en Europa, waagt niemand zich aan scherpe voorspellingen op korte termijn.

2.4. Wereldwijd komt een nieuw normaal in de toeristenindustrie post Covid-19, met gevolgen voor Curaçao

⁸ 16.000 volgens CHATA in haar rapport van februari 2020 en 20.000, de ongedocumenteerden meegerekend op basis van de voedselpakketten die in april en mei via registratie bij Human Rights Defense aan gezinnen van ongedocumenteerden verstrekt werden.

In een OECD-studie⁹ van begin april 2020 staat te lezen dat als gevolg van de coronacrisis, in het post-covid-19 toeristenverkeer, de toeristen en touroperators wellicht niet alleen andere eisen aan de lokale gezondheidsinfrastructuur en hygiëne zullen stellen, maar vermoedelijk ook andere attracties vragen, inclusief verdieping en de daadwerkelijke inzet in conservering van natuur en milieu. Verwachtingen zijn dat de staat van de gezondheidszorg, hygiëne, kwaliteit van lucht en water, klimaat, afvalverwerking en duurzame energie op de vakantiebestemming een nieuwe waardering krijgen. Zo kan in het kader van gezondheid, ook meer aandacht ontstaan voor vers bereid voedsel van gezonde samenstelling, kan meer aandacht bestaan voor het uit de buurt houden van ziekteverwekkers (muggen, vliegen, ratten) en moet wellicht kunnen worden aangetoond dat besmettingsbronnen in het land voldoende zijn geïsoleerd, dat rioolstelsel, rioolwaterzuivering, en afvalverwerking adequaat zijn, terwijl er ook sprake is van een schone omgeving: stranden, wegen en parken hebben geen zwerfvuil, muggenbroedhaarden worden vakkundig aangepakt, en er wordt werk gemaakt van conservering van ecosystemen.

OESO en ervaren reisorganisaties verwachten minder massa toerisme, meer vraag naar verdieping en met exclusieve begeleiding.

De CEO van reisorganisatie Doetz en Doetz Reizen, betoogd in een recent interview dat door de gecontroleerde mobiliteit die onderdeel wordt van het nieuwe normaal in de post-covid tijd (kosten PCR testen, onderscheid tussen gevaccineerde en niet-gevaccineerde reizigers, ect.) verre bestemmingen mogelijk minder aantallen deelnemers zullen hebben, maar dat die deelnemers juist meer inhoud, meer verdieping van de ervaring zullen nastreven. Dat is voor de verre voornamelijk zon en zee bestemmingen gericht op grote aantallen verblijfstoeristen een opsteker voor post-covid, al zal dat minder invloed hebben op de cruisetouristen die doorgaans maar een dagdeel op het eiland vertoeven. Er valt dus voor de overheid in samenwerking met CHATA, horeca, reisorganisaties zoals TUI en Corendon, en het lokale MKB, reeds tijdens de lockdown/pitstop, werk te worden gemaakt van het inplannen en voorbereiden van een post-covid-19 aantrekkingskracht van de bestemming Curaçao. Gedacht moet worden aan het uitbreiden van mogelijkheden voor een interessante en avontuurlijke vakantie met bijzondere evenementen (jazz, duiken, zeilen, onthaasten, enz.) en of als een stimulerende winteronderbreking-zonvakantie. En met wat meer gerichte aanpassingen zou het eiland zich ook verder kunnen profileren als rustigere en schonere overwinteringsbestemming voor middelbaren of gepensioneerden, mede vanwege goede gezondheidsvoorzieningen, of als uitdagende stagebestemming voor hogere hotelscholen in Nederland.

De OESO (Organisatie voor Economische Ontwikkeling) in Parijs, heeft in april 2020 een rapport uitgegeven waarin de impact van de wereldwijde corona pandemie op de door toerisme gedomineerde economieën wordt becijferd, inclusief projecties voor de toekomst. OESO voorziet internationaal 45% krimp in 2020 in de toerisme industrie, een krimp die kan oplopen tot 70% als het herstel van het toeristenverkeer later dan september 2020 plaats heeft. Dat is ondertussen bewaarheid. Wel zou het binnenlands toerisme in de herstart periode kunnen bijdragen

aan het enigszins terugdringen van de krimp, maar dat geldt niet voor kleine eilandstaten en landen met een kleine binnenlandse vraag. Als sector levert het toerisme in veel OESO-landen een grote bijdrage aan het BNP, tussen 4,4 en 6,9 procent. Bovendien geldt dat de shock in de toeristensector in de meeste landen de gehele economie in de landen raakt, vooral in landen waar de toeristenindustrie vele afhankelijke toeleveringsbedrijven kent (van juweliers tot duikscholen en autoverhuur) en in het betrokken land verantwoordelijk is voor relatief omvangrijke werkgelegenheid. Overheden zien zich gedwongen een stimuleringsprogramma aan te bieden om ook tijdens de lockdown werkgelegenheid te behouden, maar dat is juist in de sector waarin alles stil is gevallen, noch voor de kleinere ondernemers, noch voor de overheid zelf een eenvoudige opgave en bovendien met een zeer onvoorspelbare uitkomst.

Gezien hun vaak beperkte eigen middelen en bestaande obstakels om kapitaalmiddelen te lenen, is het zeer onduidelijk hoelang MKB en micro-ondernemingen in de toeristenindustrie een stilstand/ lange pitstop kunnen overleven, om daarna een vlotte herstart te kunnen maken. In ieder geval is de inschatting “heel veel korter” dan de grote en multinationale bedrijven. In haar rapport signaleert de OESO dat de kans groot is dat anders solide winstgevend MKB, tijdens een lockdown/ verplichte pitstop, uiteindelijk failliet gaat. Dat geldt in het bijzonder voor de Hospitality sector en het toeristenverkeer, sub sectoren die gekarakteriseerd worden door een grote groep MKB en micro bedrijven, overgaand in de informele sector van straatverkopers, enz. De overlevering van een lange pitstop in de toeristenindustrie op Curaçao als gevolg van de wereldwijde covidcrisis, staat door de afhankelijkheid van externe ontwikkelingen, meervoudige dwarsverbanden en grote fragmentatie, voor grote uitdagingen.

De OESO ziet de volgende 3 noodzakelijke acties voor overheden in die landen bij de aanvang van de crisis:

1. De directe bescherming van getroffen mensen: aanwezige bezoekers/ toeristen/ gepensioneerd overwintelaars (w.o. informatie voorziening en repatriëringassistentie) en werkers in de toeristenindustrie (w.o. bescherming van banen en garantie van inkomen);
2. Ondersteuning van MKB en grotere bedrijven bij het overbruggen van het stilvallen in de sector langs de hele keten van aanbod en toelevering, inclusief verlening van cash flow support;
3. In werking zetten van coördinatie mechanismen waaronder werkgroepen en coördinatie maatregelen voor het doelgericht ondersteunen van de herstart en herstel van de sector (o.a. dialoog met de private sector, data verzamelen en uitwisselen, gecoördineerde oplossingsgerichte benaderingen voor korte en middellange termijn). Bij dat alles moet rekening gehouden worden met het feit dat zelfs als de aanbodzijde in de toeristenindustrie weer op gang komt, het nog wat tijd en inspanning zal kosten voor de vraagzijde herstelt, want ook al worden de reisrestrictie opgeheven, dan blijven nog de beperkingen van de gerelateerde gevolgen van de gezondheids crisis en de economische teruggang van grote invloed. Samen goed voor een reeks domino-effecten in de nationale economie in menige staat met een relatief grote toeristenindustrie.

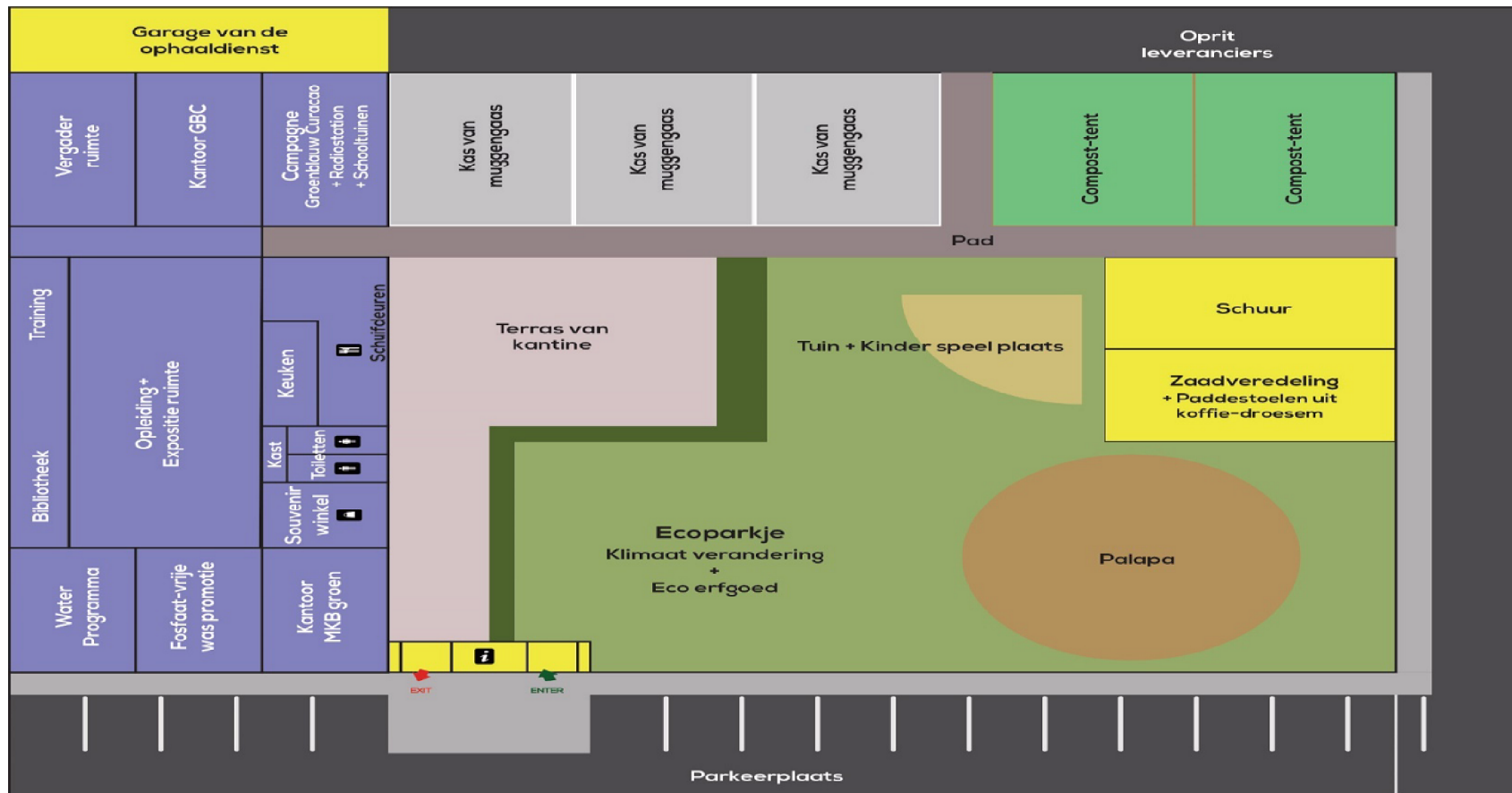
Niet verwonderlijk dus dat de coronacrisis in de mondiale economie, niet alleen de toeristenindustrie zwaar treft, maar dat in vele landen de nationale economie steeds meer tekenen vertoont van een diepe recessie. Daarmee is de COVID-19 pandemie first and for most, een humanitaire crisis die niet alleen mensen van het leven beroofd, maar ook wereldwijd economische groei tot stilstand brengt en miljoenen mensen terugstort in armoede en honger.

3. Aan de slag in de pitstop voor het opstarten van de circulaire economie in de toerisme sector op Curacao

Het is nu of nooit, spraken CHATA (Curaçao Hospitality & Tourism Association), CTB (Curaçao Tourist Board) en VBC (Vereniging Bedrijfsleven Curaçao) in mei 2020. Het echode door op radio en tv, want het was natuurlijk niemand ontgaan dat de corona lockdown vooral slachtoffers zou maken in de enige groeisector van het eiland. Breed gedragen is dan ook het besef in de samenleving dat er geen tijd te verliezen valt, dat de passieve coronatijd als een pitstop, nuttig en gericht moet worden gebruikt door alle sleutel belanghebbenden (ondernemers en werknemers in de toeristenindustrie, inclusief toeleveranciers en losse arbeiders waaronder ongedocumenteerden) om straks heel hard te kunnen gaan, door ons gezamenlijk te richten op een verhoogde toeristische aantrekkingskracht van Curaçao na de herstart van invliegende toeristen, passagiers van de cruise schepen en Yacht toeristen. Er moet met prioriteit werk gemaakt worden voor en door de vele inwoners die hun baan door de covid-19 pandemie verloren hebben en er moet werk gemaakt worden van het vergroten van de aantrekkingskracht van het eiland voor toeristen die de schrik en het ongemak van covid-19 te boven moeten komen. Kortom, sales van het eiland als **groenblauwe** bestemming, aanpassing aan verhoogde **hygiëne en gezondheidsinfrastructuur**, en opwaardering van **attracties die bijdragen aan verdieping** enerzijds, waarvan het **opstarten van de circulaire economie** in de toeristensector inclusief **groei van werkgelegenheid**, hoge prioriteit heeft, terwijl het rand voorwaardelijk ook zal bijdragen aan vermindering van sociale onrust en verhoogde publieke veiligheid.

3.1. Groenblauw Curacao Park (GBC-park) voor opstart circulaire economie en werkgelegenheid in de toeristenindustrie

De Stichting Smart Lifestyle Connection heeft samen met een pool van jonge ondernemers de oproep in combinatie met de eerdere project ideeën vertaalt in het voorliggende projectplan, inhoudende: ontwerp, constructie, inrichting, bemensing en uitrol van het ***Groen Blauw Curaçao Park voor de opstart van circulaire economie in de toeristenindustrie***. Het projectplan zal bij de aanvang van de uitvoering direct al ruim 60 vaste arbeidsplaatsen bieden en in de volgende drie jaar zullen de arbeidsplaatsen mede door het cash-voor-werk programma in de bario's en de constructie van het thematische beeldenpark met kunst uit afval als nieuwe verdiepende toeristische attractie, oplopen tot meer dan 300 arbeidsplaatsen, het overstroom effect onder toeleveranciers niet meegerekend.

PLATTEGROND GBC-PRODUCTIEPARK TE SAN PEDRO

In het project *Groen Blauw Curaçao voor de opstart van circulaire economie in de toeristenindustrie*, zullen in het productiepark Groen Blauw Curaçao in San Pedro de volgende projectactiviteiten plaats hebben:

- Verwerking in de compostfarm van het organisch afval dat wordt opgehaald bij aangesloten hotels, restaurants en supermarkten;
 - Bio-kastuinbouw van door aangesloten horeca gevraagde tuinbouwproducten (tot nog toe worden die producten geïmporteerd en is de voorraad niet constant) met inzet van compost uit de compost farm;
- Copy Rights@stichting Smart Lifestyle Connection

- c. Zaadveredeling en ontwikkeling van plantgoed voor export in de regio en voor de lokale tuinders. Het thans verkrijgbare zaadgoed kenmerkt zich door onaangepastheid, niet alleen op de aanwezige akkers, maar ook is er een discrepantie met de gewassen die in de Caribische regio smaakvoorkeur hebben. In de zaadveredelingsafdeling zal ook begonnen worden met Paddenstoelenkweek door sporen te enten in koffie droesem, ingezameld als afval afkomstig uit de aangesloten horeca (b en c in samenwerking met de afdeling internationale samenwerking van de Universiteit van Wageningen);
- d. Ecologisch centrum met toepassingsgerichte informatie over de gevolgen van klimaatsverandering op Curaçao voor schooljeugd en toeristen. De basisvraag is of er genoeg bewustzijn is over de gevolgen nu en in de toekomst, hoe internationaal leiderschap nog kan ingrijpen en wat wij er zelf aan kunnen doen om ontwikkelingen te keren en ons aan te passen (dit in samenwerking met KIT Amsterdam);
- e. Promotie gebruik milieubeschermende wasmiddelen in horeca en wasserijen op het eiland. Weinig mensen, weinig wasserijen zijn zich bewust van de gevolgen van de wasmiddelen die zij voor het linnengoed gebruiken, voor het milieu. Het gaat onder andere om Microplastics. Om het milieu zo min mogelijk te belasten hebben wasmiddelen met het EU-eco label voorkeur. Ook zal in dit traject samenwerking worden opgestart over de rioleringsproblematiek van het eiland in het kader van bescherming van strand en marine ecologie. Deelnemers kunnen het keurmerk van Groen Blauw Curaçao verdienen voor het aanbrengen daarvan op hun linnengoed en gevels;
- f. Promotie en begeleiding MKB bij de overstap naar schone, op termijn ook goedkopere energie (zonne-energie) en de verduurzaming van hun bedrijfsvoering;
- g. Interactieve Groen Blauw Curaçao bewustwording campagne op het eiland, gericht op het enthousiasmeren van jongeren en huishoudens om bewust met natuurbewoud om te gaan. Onderdeel van de campagne is een dagelijks jeugdjournaal Groen Blauw Curaçao voor scholen;
- h. Werkorganisatie en toelevering werkinhoud voor het cash-voor-werk traject in de barrio's. De projecten van het cash-voor-werk project zijn gericht op vergroening van de barrio's;
- i. Constructie (in het tweede jaar) van het thematisch (liefde, geboorte, angst, en wijsheid) beeldenpark met beelden die door kunstenaars gemaakt zijn uit afval. Voor dit Park met een parcours van ruim 2 kilometer wordt ook het glooiend landschap en de waterpartij uitpuingemaakt.
- j. Productie van de film "Sharing the Caribbean Experience" een avontuurlijke 3-D tekenfilm over de geschiedenis van de regio, voor het eerst verhaalt vanuit het perspectief van de Caribische mens en historisch terugblikkend om vervolgens vooruit te kijken naar een duurzame gedeelde toekomst. De film is bestemd voor toeristen enerzijds, en voor jongeren in de regio anderzijds.

2.1. Project doelstelling en Doelgroep

Het GBC-park project heeft als doelstelling:

- A. Opstart en promotie van circulaire economische activiteit op Curaçao in de toeristenindustrie en banengroei ter compensatie van het banenverlies in de toerisme sector als gevolg van covid-19.
- B. Een groen blauw Curaçao beweging van de grond te tillen met keurmerk en branding (afval als nieuwe grondstof, zaadveredeling en plantgoed voor lokale agrariërs, milieuvriendelijke wasmiddelen voor de was van linnen van horeca, eco-park voor kennisuitwisseling over ecologisch erfgoed en klimaatsverandering, en faciliteren overstap MKB naar groene energie) waarbij ook een bijdrage geleverd wordt aan het vergroten van de regionale concurrentiepositie van Curaçao als duurzame toeristenbestemming in de post-covid-19 periode.
- C. Het GBC-park wordt met de compostfarm, de tuinkassen en de zaadveredeling/plantgoed in combinatie met het ecologische park een nieuwe verdiepende attractie, waar niet alleen toeristen maar vooral ook jongeren en families worden uitgenodigd om bewuster en liefdevoller om te gaan met de natuur in hun directe omgeving, en zo met onze planeet.
- D. Met de Groen Blauw Curaçao campagne, die vanuit het Park gelanceerd wordt in combinatie met de cash-voor werk trajecten in de barrio's wordt ook de crisis van afhankelijkheid van voedselhulp onder ruim 20.000 huishoudens als gevolg van de corona pandemie en lockdown doorbroken, terwijl het draagvlak onder de bevolking groeit om het hele eiland met plantsoenen en bomen groener en opgeruimder te maken.
- E. Tenslotte is er nog de inzet om MKB in de toeristenindustrie mee te nemen in de vergroening door hun overstap naar zonne-energie te helpen faciliteren en hen bij te staan in de verduurzaming van hun bedrijfsvoering.
- F. En dit alles terwijl de Stichting in gesprek blijft met de overheid over een enabling environment, over ontwikkeling van afvalbeheer beleid, en over regelgeving inzake het leveren van zonne-energie van particulieren aan Aqua-elektra (salderingsregeling).

De doelgroep

Vanuit de projectactiviteiten gezien zijn er verschillende directe doelgroepen te onderscheiden:

1. Werkzoekenden in Banda Bau die de nieuwe productieactiviteit in de regio verwelkomen en graag via on -the-job training een ander perspectief voor zichzelf willen creëren. In de Stichting hebben wij hier al positieve ervaring mee in een ander project.
2. In de arme wijken/ barrio's op het eiland werden vanaf april 2020 onder leiding van de Voedselbank door lokale NGO's voedselpakketten, warme maaltijden en vanaf juli ook voedsel-kredietkaarten rondgedeeld aan een groeiende groep huishoudens. Uit de registratie van de

voedselhulp ontvangers kon in augustus met enige zekerheid worden vastgesteld dat het om ruim 80.000 kwetsbare mannen, vrouwen en kinderen ging: mensen op het eiland die hun baan kwijtraakten toen de corona lockdown een feit werd, ongedocumenteerden, in het bijzonder uit crisisbuurland Venezuela, en de 20 % van de bevolking die al voor de coronacrisis in armoede leefde. Allen die van voedselhulp willen overstappen naar cash-voor-werk, vormen een onderdeel van de doelgroep.

3. Horeca en supermarkten die worden uitgenodigd zich (met hun organisch afval) aan te sluiten bij de Groen Blauw Curaçao beweging en mee te doen ook aan andere programmaonderdelen.
4. Het grote publiek op Curaçao, in het bijzonder jongeren en schooljeugd die milieubescherming leuk en cool zullen gaan vinden, en gaan beseffen dat er muziek zit in hun toekomst met de mooie assets van het eiland, als wij er maar goed voor zorgen.
5. De MKBers in de toeristenindustrie die de klappen van de corona moesten dragen met weinig tot geen overheidssupport en die terecht nu alleen meedoen als er ook iets voor hen in zit. Onder andere lagere energiekosten en grotere energiezekerheid.

3.3. Voorgenomen Projectactiviteiten in het Groen Blauw Curaçao Park: Januari 2021- januari 2023

Alles begint met het in erfpacht toegewezen krijgen van het terrein (20.000 m²/ 2 hectare) in het domeingrond gebied tussen Grote Berg en Westpunt, en vervolgens het construeren van het Park op basis van het ontwerp (in schets in de aanvraag, waarbij het aangrenzend groenpark ontbreekt). In de eerste fase tot maart 2021 verwacht de Stichting uitsluitend van een drietal fondsen, waar de financieringsaanvraag nu ter goedkeuring ligt. Ook zetten de 2 projectmanagers en het bestuur in deze periode in op ontwerp van de bouwtekeningen en het aanvragen van vergunningen. Evenzo op het contracteren van een aannemer. Zo ook afspraken met samenwerkingspartners waaronder Syntropic Farming met Ben Visser en het Plastic Recycling project van Green Phenix, en Green Punta Cana in de Dominicaanse Republiek. Vanaf april 2021 komt daarbij de stap voor stap selectie van personeel, naast de uitwerking van een trainingsmodule voor de opstart van de verschillende park activiteiten zoals in het navolgende overzicht voorzien:

I. Opstart in augustus 2021 van Circulaire Economie in de toeristenindustrie met technische assistentie van Wageningen Universiteit, Stichting Wageningen Research

- Verwerking in de compostfarm van het organisch afval dat wordt opgehaald bij in de Groen Blauw beweging (netwerk) aangesloten hotels, restaurants en supermarkten. Daarbij wordt voor expertise ontwikkeling samengewerkt met de stichting FGPC, het groenprogramma van de Punta Cana Groep in de Dominicaanse Republiek;

- Bio-kastuinbouw van door aangesloten horeca gevraagde tuinbouwproducten (tot nog toe worden die producten geïmporteerd en is de levering niet constant) met inzet van compost uit de compost farm;
- Zaadveredeling en ontwikkeling van plantgoed voor de lokale tuinders voor export in de Caribische regio. Paddenstoelenkweek door sporen te enten in koffie droesem als onderdeel van op te halen afval afkomstig uit de aangesloten horeca. Bij de zaadveredeling wordt samengewerkt met de stichting Seed Valley in Noord-Holland en stagiaires en begeleiding van de Universiteit van Wageningen (WUR). In termen van opschaling zijn de zaadveredeling samen met de aardwormen kweek voor compost twee grote kanshebbers in de Caribische regio;
- Ecologisch centrum met toepassingsgerichte informatie over de gevolgen van klimaatsverandering op Curaçao voor schooljeugd en toeristen. De basisvraag is of er genoeg bewustzijn is over de gevolgen nu en in de toekomst, hoe internationaal leiderschap nog kan ingrijpen en wat wij er zelf aan kunnen doen om ontwikkelingen te keren en ons aan te passen. Het ecologisch centrum biedt inzicht in het ecologisch erfgoed van het eiland, maar laat ook de gevolgen zien van klimaatsverandering en van onvoldoende conservering van de biodiversiteit. Er is ook informatie over inspanningen internationaal om de planeet voor de mensheid te conserveren, ook wel aangeduid als het behoud van de heiligheid van de schepping voor toekomstige generaties. Kortom, het ecologisch centrum is bedoeld om, naast het bieden van leerrijke natuurbeleving en betrokkenheid bij de problematiek van klimaatsverandering aan toeristen en inwoners van Curaçao, ook plezierige *“think global and act-local”* handvaten te bieden;
- Start van de opleiding van horeca medewerkers/ personeel aan de opleiding promotie groenblauw toerisme op Curaçao, een cursus voor deelnemers aan de GBC-beweging en andere geïnteresseerden, bij voorkeur in samenwerking met Carmabi;
- Promotie gebruik milieubeschermd wasmiddelen in horeca en wasserijen op het eiland. Er is nog onvoldoende bewustzijn van de gevolgen voor het milieu van de wasmiddelen die voor het linnengoed gebruikt worden. Het gaat onder andere om het vermijden van Microplastics. Om het milieu zo min mogelijk te belasten hebben wasmiddelen met het (EU) eco label voorkeur. Ook zal in dit traject na milieuvriendelijke wasmiddelen, ingezet worden op de promotie van gezonde voeding onder jongeren;
- Deelnemers aan de Groen Blauw Curaçao beweging kunnen in ieder geval het GBC-keurmerk verdienen door op een of twee fronten met positief resultaat mee te doen aan circulaire economie activiteiten van het GBC-park. Het keurmerk kan aangebracht worden op linnengoed en gevels van succesvolle deelnemers;
- De Interactieve Groen Blauw Curaçao bewustwordingscampagne op het eiland, is gericht op het enthousiasmeren van jongeren en huishoudens om bewust met natuurbehoud om te gaan. Onderdeel van de campagne is een dagelijks jeugdjournaal Groen Blauw Curaçao voor scholen;
- Constructie (in het tweede jaar) van het thematisch (liefde, geboorte, angst, en wijsheid) beeldenpark met beelden die door kunstenaars gemaakt zijn uit afval. Voor dit Park met een parcours van ruim 2 kilometer wordt ook het glooiend landschap en de waterpartij uit puin gemaakt.

II. Opstart duurzame energievoorziening MKB

Een duurzame en betrouwbare energievoorziening is van levensbelang voor de toeristenindustrie op Curaçao, zeker na de vele langdurige powercuts in 2018 en 2019, waarbij verschillende Horecabedrijven en bedrijven in de Hospitality branche schade ondervonden. Centraal staat de aansluiting van MKB op zonne-energie. Dat vraagt om betaalbare toelevering en expertise, waarvoor de Stichting in onderhandeling treedt met reeds bestaande leveranciers van zonnepanelen en installatie op het eiland. Het vraagt ook om investering door MKB, een investering die gezien het economische debacle van de coronacrisis thans boven de draagkracht van het MKB in de toeristenindustrie gaat. Reden waarom Smart Lifestyle Connection naast het campagne voeren voor duurzaamheid ook op zoek gaat naar subsidiemogelijkheden of betaalbare leningen.

Daarbij leert de Stichting graag van MKB-ervaring in Nederland bij de omschakeling naar duurzame energie. De opzet en ervaring van Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO¹⁰), het agentschap voor duurzaam ondernemen bij het Nederlandse ministerie van Economische Zaken, is voor de Stichting essentieel. Vergeleken met Nederland ontbreken op Curaçao bovendien nog vele regelingen om het gebruik van zonne-energie te stimuleren, in het bijzonder regelingen waar particuliere eigenaren van een zonne-energie installatie mee te maken kunnen krijgen. Tot de activiteiten in dit verband horen:

- Marktonderzoek, Promotie en Begeleiding van MKB in de toeristenindustrie bij de overstap naar de schonere zonne-energie (op termijn ook goedkopere energie) en daarbij ook hulp aanbieden aan deelnemende MKB om tot verduurzaming van hun bedrijfsvoering over te gaan;
- Werken aan een Energiesubsidie voor MKB voor het overstappen op duurzame energie, bijvoorbeeld door een aanpassingsregeling bij RVO in Den Haag, gericht op inclusiviteit van MKB in het Caribisch deel van het Koninkrijk.
- Het tegelijkertijd geven van een duwtje in de rug van de Curaçaose regering om regelingen in werking te zetten met betrekking tot: a. een salderingsregeling inhoudende de voorwaarden en vergoedingen aan particulieren (MKB en huishoudens) die regelmatig stroom leveren aan Aquaelektra, het energiebedrijf van de CUR-overheid; b. regelingen met de Curaçaose belastingdienst als een MKB deelneemt aan de salderingsregeling; c. Suggesties voor de oprichting van een Koninkrijk Energie Bespaarfonds, waaruit ook bewoners in het Caribisch deel van het Koninkrijk via leningen (op maat) de mogelijkheid hebben om energiebesparende investeringen (met name zonne-energie) aan hun huis te kunnen financieren. Deze faciliteit kan wellicht worden ondergebracht bij het in Nederland bestaande Energie

¹⁰ RVO.nl is voor iedereen in Nederland die werkt aan een duurzame, sterke economie. Zij helpen met voorlichting, advies, financiering en de juiste contacten.

Bespaarfonds. Voordeel hiervan is dat er wat meer spontaan solidariteit en samenwerking kan ontstaan tussen Nederlanders in het Koninkrijk bij de inzet voor bescherming van de planeet. Via maandelijkse betalingen van de lening spreiden MKB en particulieren, de kosten van de overgang over meerdere jaren. Maar misschien gaan ze wel direct besparen, want niet-duurzame energie kost op de eilanden vele malen duurder dan in Nederland.

III Opstart Cash voor werk traject

Op het GCB-park wordt ook werk gemaakt van de organisatie en toelevering van werkinhoud voor het cash-voor-werk traject in de bario's. Het doel van het cash-voor-werk programma is tweeledig. Enerzijds het bevorderen van betrokkenheid van de bewoners in de bario's bij het GroenBlauw Curaçao gebeuren en anderzijds het verruimen van de zelfbeschikkingmogelijkheden van bewoners die als gevolg van de coronacrisis afhankelijk zijn geworden van voedselhulp, door het contant afrekenen voor groen werkzaamheden die zij in de wijk in uitvoering nemen.

- De projectactiviteiten in het *cash-voor-werk* traject zijn gekoppeld aan de promotie van groenblauwe groei en een schoon Curaçao. Catch woorden zijn: gezond, groen, schoon en veilig. Verschillende activiteiten worden georganiseerd, gericht op het opknappen van de buurten (straten, nutsvoorzieningen in huizen, boom aanplanten, trottoirs, riolering, speeltuinen, zwerfvuil, bestrijding ongedierte, opknappen buurthuizen, bus wachthuisjes, sportvelden, internetcafés, buurtwacht, programma tegen huiselijk geweld, promotie naleving leerplicht, thuishulp in gezinnen met gehandicapte kinderen, voedingsadvies en vrouwfit, enz.;
- De financiering, administratie en veld leiding en controle van het project ligt echter niet bij het GBC Management in San Pedro. De financiering zal worden aangevraagd bij Koninkrijksrelaties van het ministerie van Binnenlandse Zaken in Den Haag, die tot en met april 2021 voedselhulp aan de bevolking hebben toegezegd.

IV Monitoring van de uitvoering en verantwoording

Binnen de Stichting wordt veel aandacht besteed aan het meten van de voortgang en het controleren van inkomsten en uitgaven bij de uitvoering van de projecten. Nu reeds werken de twee projectmanagers (zwarte band bezitters) van het GBC-park aan een projecttijdlijn met voortgangsindicatoren en benodigde input om die voortgang te behalen. In alle projecten wordt externe accountant controle meegenomen.

- Maandelijkse voortgangsrapportage van projectmanagers aan het bestuur
- Jaarlijkse financiële en inhoudelijke rapportage, inclusief een accountant verklaring
- Tussentijdse voortgangsevaluatie van het project na 18 maanden implementatie

3.3.2. Verwachte uitkomsten bij implementatie van de projectactiviteiten in het GBC-Park in San Pedro.

Het in uitvoering brengen van het GBC-project gehuisvest in het GBC-park in San Pedro, zal in de eerste plaats bijdragen aan banengroei in de toeristenindustrie als gevolg van de covid-19 pandemie. Bij dat succes hoort ook het feit dat het opstarten van de circulaire economie in de toeristenindustrie in combinatie met zaadveredeling/ plantgoed (ook voor export in de regio) en de publiekscampagne kan resulteren in schaalvergroting en spill-over en een nieuw exportproduct, waarmee naast een schoner, groener en meer competitieve toeristenbestemming in de Caribische regio, er ook differentiatie in de monocultuur ontstaat. Dat alles zal bovendien als bijkomend effect hebben dat de Curaçaose regering voortgang zal moeten maken met de ontwikkeling van toepassingsgericht milieubeleid, afvalbeheer en facilitering circulaire economie op het eiland. Het zijn de bestuurders op het eiland die verantwoordelijk zijn voor: 1. een adequaat afvalbeheersplan en de nodige middelen om de uitvoering daarvan te garanderen; 2. het ontstaan van afval zo veel mogelijk te beperken door procedures voor het plaatsen van opdrachten te vergroenen; 3. bedrijven en burgers aan te moedigen om zo weinig mogelijk afval te produceren; 4. recycling van afval en terugwinning te vergemakkelijken door verschillende bakken of zakken voor het ophalen van de verschillende soorten afval ter beschikking te stellen; 5. te zorgen voor apart ophalen van gevaarlijk huishoudelijk afval; 6. partnerschappen te sluiten met het bedrijfsleven en NGO om manieren te vinden om het ontstaan van afval te verminderen. In Nederland geldt met betrekking tot facilitering van circulaire economische activiteit dat de overheid zowel de kansen als de baten (banen, verminderde afhankelijkheid van grondstoffen uit andere landen, reductie CO₂, gezond, veilig, en spontane groei van samenwerking tussen kennisinstellingen) zeer waardeert ten opzichte van de kosten van de facilitering.

De Stichting Smart Lifestyle Connection wil aan een dergelijke ontwikkeling op Curaçao bijdragen door met haar activiteiten in het GBC-Park aandacht te vestigen op de kansen van de circulaire economie in de toeristenindustrie: Kansen voor het ontwikkelen van nieuwe arbeidsplaatsen en productiemethoden; kansen voor het ontwerpen van nieuwe exportproducten en nieuwe attracties; kansen om gebieden anders in te richten en te ontsluiten; en kansen voor meer aansluiting op hernieuwbare energie en het terugdringen van stroomonderbrekingen. Maar bovenal is het van belang om in landen waarin de toeristenindustrie een kernsector van de economie vormt, erop toe te zien dat er sprake is van verdeling van welvaart of wel dat het verschil tussen welgestelden en minderbedeelden niet extreem is, en dat de inzet van het beleid gericht is op inclusieve groei. In het andere geval wordt namelijk de deur opgezet voor wanhopige overleving waarmee de deur openstaat voor straatroof, diefstal, en andere aspecten van onveiligheid in de publieke sfeer, maar ook verkrotting, verwaarlozing, zwerfvuil en plastic soep, terwijl er een overaanbod is aan ongeschoolden/ drop-outs en aan jonge uitzichtloze gedetineerden. Achterblijvende sociaaleconomische ontwikkeling is in iedere samenleving niet alleen funest voor gezondheidszorg en veiligheid in die samenleving, het is ook ondermijnend voor de toeristenindustrie

en dat kan een multiculturele samenleving in een land met zon, zee, parelwitte stranden, gestage wind en ruige semi-aride natuur als belangrijkste hulpbronnen, zich niet veroorloven.

De voorbeeldprojecten van de Stichting Smart Lifestyle Connection, worden zoveel als mogelijk uitgevoerd in afstemming met de publieke sector. Het woord “voorbeeld” duidt op het feit dat de Stichting door voorbeeldstelling tracht zowel het overheidsbeleid als midden- en kleinbedrijf in de landen positief te beïnvloeden. Door het met stakeholders ontwerpen van creatieve en innovatieve projecten voor de oplossing van zowel acute problemen als voor welvaart ontwikkeling, en vervolgens door die projecten zelf in uitvoering te nemen met sleutel stakeholders, hoopt de Stichting dat goede eindresultaten zullen leiden tot schaalvergroting of tot verdieping, ook van het overheidsbeleid.

2.4. Over de Stichting als projectuitvoerende organisatie

Beseffend dat een succesvolle projectimplementatie, naast een innovatief plan en de middelen/investering, goeddeels afhangt van de beschikbare capaciteit, managementexpertise en de aansturing van de uitvoerende organisatie, zet het bestuur van Smart Lifestyle Connection in op het in een zo vroeg mogelijk stadium betrekken van sleutelbelanghebbenden. Een projectidee wordt besproken met sleutelbelanghebbenden, die daartoe worden uitgenodigd. Dat leidt tot oprichting van een klankbordgroep rond het met hun instemming verder te ontwerpen project. In dit stadium is alles vrijwilligers werk, participatief en vanuit goede relatiebeheer rond maatschappelijke betrokkenheid en vorming van een informele pool van deskundigen. In de eerste klankbordgroep bijeenkomst reageren deelnemers primair op het project idee, maar vaak ook wisselen zij ervaringen uit, in het bijzonder die ervaringen in hun eigen onderneming, ngo, of instituut, die als zeer storend zijn ervaren bij pogingen om maatschappelijk verantwoord te ondernemen of bij een poging tot het bijdragen aan duurzaamheid op het eiland. Het bestuur gaat ondertussen op zoek naar een projectmanager, doorgaans op suggestie uit de klankbordgroep of afkomstig uit de pool van duurzame jonge ondernemers die het bestuur zo nu en dan voor een informele ontmoeting/ netwerking uitnodigt. Een kandidaat projectmanager wordt in een volgende klankbordgroep bijeenkomst voorgesteld. Betrokkene zal bijdragen (in eerste instantie vrijwillig) aan de uitwerking van het project: de planning, begroting, subsidieaanvraag en de interne projectorganisatie.

3.4.1. Het bestuur van Smart Lifestyle Connection

Het bestuur van de Stichting bestaat uit 9 leden, die allen over expertise beschikken op voor Smart Lifestyle Connection relevante terreinen (zie profielen op website [https:// smartlifestyleconnection.org](https://smartlifestyleconnection.org)).

Van bestuursleden wordt verwacht dat zij willen bijdragen aan transitie, aan verandering, in de landen waarin de Stichting actief is. Bestuursleden nemen daarom het trekker-schap van projecten en klankbordgroepen op zich tot aan de aanstelling van de projectmanager. Het

trekker-schap houdt ook in dat zij zich verdiepen in het onderwerp van het project, overleggen met stakeholders en sleutelbelanghebbenden erbij halen, in het bijzonder tot aan de project opstart. Vanaf de opstart neemt de projectmanager over, maar dan blijft het bestuurslid de projectmanager met raad en daad bij staan en de uitvoering volgen.

Het Stichtingsbestuur (verspreidt wonend in 3 landen) heeft naast dagelijkse groepscommunicatie in whatsapp, iedere 3 weken een elektronische vergadering en komt een keer per twee jaren fysiek bijeen. Tweewekelijks ontvangen bestuursleden van de project trekkers of de projectmanagers een update van de voortgang van de projecten en de stand van zaken m.b.t. financiering. Zodra dat laatste proces is afgerond, gaat de verantwoordelijkheid voor de voortgangsrapportage over van project-trekker naar projectmanager. Veldbezoeken aan projecten in uitvoering behoren ook tot de activiteiten van de trekker-bestuursleden.

3.4.2. Projectmanagers

De voorbeeldprojecten die door de Stichting (in contact met stakeholders) ontworpen en voor uitvoering gereed zijn gemaakt, zullen in de eerste 3 - 4 jaar van uitvoering met subsidie van derden gerund worden, maar het is zoveel als mogelijk de bedoeling dat de projecten zo snel als mogelijk overgaan in zelfvoorzienende ondernemingen, bij voorkeur met (bescheiden) winstmarge, onder leiding van de projectmanager die dan overgaat in de CEO. Het eigendom van de onderneming wordt bij de overgang van voorbeeldproject naar onderneming, vastgelegd in aandelen, waarbij 40 % in het bezit blijft van de Stichting (als reserve, in te zetten voor nieuwe voorbeeldprojecten en bewaking van de ideële doelstelling van de Stichting). De overige aandelen zijn toegankelijk voor derden, inclusief directeur en staf.

Projectmanagers worden (onbezoldigd) aangetrokken uit het netwerk van sympathiserende bedrijven. Affiniteit met de doelstelling van de Stichting, relevante ervaring, creatieve geest en bereidheid om als vrijwilliger te beginnen, zijn belangrijke selectiecriteria. In de subsidieaanvraag van projecten wordt echter wel voorzien in een projectmanager en zodra de financiering rond is, gaat het vrijwilligerswerk van de projectmanager over in een betaalde functie.

3.4.3. Project Klankbordgroepen en betrokkenheid doelgroep

Onder aansturing van het Stichtingsbestuur is er per project een klankbordgroep bestaande uit stakeholders (op Curaçao vooral CSR-staf uit de toeristenindustrie en vertegenwoordigers van milieuorganisaties). De meeste klankbordgroep leden waren in 2018 betrokken bij het door de Stichting geïnitieerde platform Groene Groei met Banen, waarvan de minister van MEO, erevoorzitter werd.

Het bijeenroepen van de klankbordgroep ligt in handen van de projecttrekker uit het bestuur en de (kandidaat) projectmanager.

Behalve de klankbordgroepen, is er op Curaçao een aan het bestuur gerelateerd netwerk van jonge ondernemers, die vanuit hun ervaring als ondernemer op Curaçao input en feedback geven voor de uitwerking van de planning van de projectimplementatie, detaillering van de begroting, risico's en voortgangsindicatoren. Het Stichtingsbestuur put meestal uit het netwerk van deze jonge ondernemers voor de aanstelling van (in den beginne onbezoldigde) projectmanagers. Er zijn nu reeds 3 projectmanagers aan de slag voor SLC-projecten. Het zijn qua expertise niet de minsten, er zit zelf een zogenaamde zwarte-band projectmanager bij.

3.4. 4. Project Personeel, project partners en uitwisseling van expertise

Het GBC-park project is een combinatie van opstart circulaire economie in de toeristensector en ondervanging van het banenverlies in de toeristensector als gevolg van de covid-19 pandemie. Voor wat betreft de werkgelegenheid is er sprake van een tweetraps raket. Bij de opstart van de implementatie van het GBC-park project komen onmiddellijk 90 banen beschikbaar, de twee al eerder aangetrokken projectmanagers niet meegerekend. Wanneer het cash-voor-werk traject loopt zullen op korte termijn nog eens 20 vaste banen en een 300 tot 400 los werk ontstaan. Trekt ondertussen de crisis aan, dan zal er overvloed zijn van dit handje-contantje werk naar reguliere arbeidsplaatsen. Het GBC-park verbindt zich in ieder geval om bij haar voorziene uitbreidingen in de eerste plaats uit deze pool te aan te trekken.

Nog in de voorbereidingsfase, wanneer het eind van de constructie werkzaamheden in zicht zijn, zullen de twee projectmanagers van het GBC-park en de project trekker uit het bestuur, hun aandacht besteden job profielen en de meest gewenste team samenstelling (o.a. werkervaring, woonplaats, gender-balans, leeftijd-balans, pionier-bereidheid), om tot selectie van staf over te kunnen gaan. Hierna volgen de oproepen voor deelname aan de selectieprocedure. Vooral het openstaan voor training en het willen deelnemen aan het worden van een enthousiaste pionier van de circulaire economie in de toeristenindustrie, zijn naast werkervaring, belangrijke selectiecriteria.

Voor de training van aangetrokken personeel wordt mogelijk ook extern bureau ingeschakeld, terwijl de verschillende partners van het Groen Blauw Park om input en uitwisseling van expertise zijn gevraagd. Het betreft in deze de Wageningen Research Instituut, Centrum voor ontwikkelings innovaties, Universiteit van Wageningen, de Seed Valley in Horn; het groenproject van de Punta Cana Groep in Punta Cana, Dominicaanse Republiek; de organisatie Vermigrand in Absdorf, Oostenrijk; en de stichting Carmabi op Curaçao.

Het Wageningen Research Instituut stelt zich ten doel bij te dragen aan wereldwijde veranderprocessen door innovatie te faciliteren, kennis te delen en capaciteitsontwikkeling te ondersteunen in lage- en middeninkomenslanden. Het instituut werkt samen met organisaties in Afrika en Azië, maar heeft zich bereid verklaart mee te werken aan de opstart van de compost farm, de tuinkassen en plantgoed innovatie in het GBC-park. De samenwerking met Seed Valley wordt gezocht na het eerste jaar. Bin Seed Valley in Noord Holland werken tientallen bedrijven dagelijks aan de ontwikkeling van nieuwe groenten- en bloemenrassen. Er worden in Seed Valley gewassen ontwikkeld die o.a. een hogere opbrengst geven, resistent zijn tegen ziektes of lekkerder smaken. En met zo min mogelijk gebruik van ruimte, energie en water. Meer dus met

Copy Rights@stichting Smart Lifestyle Connection

minder. Agrariërs op Curaçao stuiten voortdurend op het probleem van een tekort aan zaai- en plantgoed en de onaangepastheid aan de lokale omstandigheden, een probleem waar meer boeren mee te kampen hebben in de semi-aride Caribische regio omringd door de zee. In het GBC-park zal met inzet van stagiaires uit Wageningen (WUR) en met expertise van Seed Valley een bescheiden aanvang gemaakt worden aan oplossing van dit probleem. Het Groen programma van de Punta Cana Bedrijven Groep is een andere partner. Onder de naam **Fundacion Grupo Punta Cana (FGPC)** is het groen programma in 1994 van start gegaan als ideële stichting gericht op conservering van het milieu (land en zee) en promotie van groen toerisme op het schiereiland, terwijl ook landelijk wordt bijgedragen aan de implementatie van de VN-doelen voor duurzaamheid (SDG). In de loop der jaren zijn daartoe door FGPC, verschillende innovatieve projecten ontworpen en in uitvoering gebracht waaronder een compost farm, een eco centrum en een koraal beschermingstraject waaraan toeristen kunnen deelnemen. Zoals de vicevoorzitter van FGPC dat verwoordt: “We try to provide concrete solutions to different environmental challenges, particularly in the tourism and development industry, and share those experiences with other sectors of the society. Rather than tell businesses and society what they can’t do, we create examples of what they can and should seek to do. We have worked with solid waste, coral reefs, endangered species, private ecological reserves and many other areas, providing innovative solutions that can inspire others to act” aldus Jake Kheel, Vice President van de FGPC, die zich bereid heeft verklaard om het GBC-park met raad en daad bij te staan en nu al twee keer op bezoek was.

Via de Oostenrijkse Ambassade in Den Haag is contact gelegd met **Vermigrand Earthworm Farm in Absdorf, Oostenrijk**. Dit bedrijf heeft in productie de ontwikkeling van de wormen die een grote compost farm als GBC-park nodig heeft. Het is de bedoeling dat het GBC-park na een eerste aankoop van aarde wormen (bij voorkeur tijgerwormen) in Florida heeft aangeschaft, de kweek van aarde wormen in een hoek van de tenten van de compost farm zelf zullen worden geproduceerd. De techniek wordt afgekeken, ofwel van Vermigrand als de ambassade bijdraagt, en anders in Florida waar verschillende wormboerderijen bestaan.

De training van het GBC-park personeel heeft in elke module en voor elke dienst elementen van teambuilding. Het personeel wordt uitgenodigd en uitgedaagd om in teamverband pionier te zijn voor promotie van de circulaire economie en een groenblauw eiland, onweerstaanbaar aantrekkelijk zowel voor haar inwoners als voor toeristen. Tevens is er ook de gedragscode als pionier waaraan de werknemer zich verbindt.

Er worden 3 clusters salarissen betaald, vastgesteld op basis van een vergelijking in de toeristen sector op Curacao: bruto salarissen voor de 55 projectmedewerkers met een lbo of lager (aanvang Naf 1700 – Naf 2000 p/m), salarissen voor 33 middenkader (junior en senior) staf met een mbo-opleidingsniveau (aanvang Naf. 2400 – Naf 2700), en 4 staf en de projectmanagers met een hbo/wo niveau (max Naf 4500).

3.5. Activiteiten Planning en verwachte resultaten project GBC-park december 2020- december 2023

GroenBlauw Park San Pedro	Planning Implementatie in kwartalen 2020-2023	2021				2022				2023			
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
1.constructie park	Verwerving erfpacht ultimo februari Selectie aannemer op basis van 3 offertes Afronding tekening, bestek en bouwvergunning Aanvang constructie op erfpacht grond 10.000 vierkante meter op de vlakte van San Pedro (zie schets en plattegrond in projectaanvraag) Onderhoud in het eerste kwartaal 2023												
2. Compostfarm en ophaaldienst	Inrichting farm voor compostering organisch afval alsmede voor continue productie aarde wormen. Inrichting ophaal vrachtwagens, die tevens het door Corendon kosteloos aangeboden irrigatie -water ophalen												
3. Kastuinbouw	Bouw kassen van muggengaas en schaduwdoek Uitbouw												

4. Zaadveredeling, Plantgoed en paddenstoelen	Inrichting productiehalletje, aanschaf apparatuur Verwerving techniek paddenstoelen kweek												
5.groenblauw campagne	Campagne wordt telkens per 3 kwartalen vernieuwd, zowel qua doelgroep als qua strategie												
6.campagne milieuvriendelijke wasmiddelen	Na een jaar van campagne volgen met tussen pozen twee controles en de uitreiking van het keurmerk. In 2023 volgt dan de campagne onder jongeren voor het eten van groenten en fruit in combinatie met lichaamsbeweging.												
7. Cafetaria en terras	Gezonde voeding met een aantrekkelijke opmaak, en spelend met geur, kleur en leuke teksten, want op het GBC- park zijn wij lief voor de maag, lief voor de neus, lief voor mond en oog, en super lief voor onze planeet.												
8. Ecologisch centrum en speelplaats	De grote en de kleine verbanden van klimaatsverandering, wij moeten ermee dealen. Het is een												

	mondiaal vraagstuk, maar oplossingen komen van lokale en individuele activiteiten waarbij wij sommige dingen moeten doen en andere moeten laten.												
9. Cash-voorkwerk, Input en organisatie	Projectuitvoering in de wijken is in handen van wijkorganisatie (ngo). GBC-Park is uitsluitend betrokken bij het identificeren en organiseren van groen werkprojecten in de wijken en de groen blauw campagne.												
10.Duurzame energie MKB													
11. kantoren GBC inrichten													
12. expositieruimte en 3D film													
13. souvenirs shop													
14. keurmerk en marketing deelname aan de groenblauw beweging													
15. thematische	-Erfpacht omgeving Grote Berg; -ontwerp en bestek; constructie met												

beeldenpark	deelname van schooljeugd en gebruik van afval voor omrastering en landschap design (heuvels, paden, schaduwbomen, kunstmatige circulaire waterval met inzet aangeboden water Corendon) van het parcours.													
	Opdracht aan kunstenaars voor het maken van de thema beelden.													
	Inrichting van het park.													
	Grote opening.													

2.7.

Verwachte uitkomsten bij implementatie van de projectactiviteiten in het GBC-Park in San Pedro.

Het in uitvoering brengen van het GBC-project gehuisvest in het GBC-park in San Pedro, zal in de eerste plaats bijdragen aan het ondervangen van het banenverlies in de toeristenindustrie als gevolg van de covid-19 pandemie. Bij dat succes hoort ook het feit dat het opstarten van de circulaire economie in de toeristenindustrie in combinatie met de publiekscampagne kan resulteren in schaalvergroting en spill-over en zo tot een schoner, groener en meer competitieve toeristenbestemming in de Caribische regio. Dat alles zal overigens als bijkomend effect hebben dat de Curaçaose regering voortgang zal moeten maken met de ontwikkeling van toepassingsgericht milieubeleid, afvalbeheer en facilitering circulaire economie op het eiland. Het zijn de bestuurders op het eiland die verantwoordelijk zijn voor: 1. een adequaat afvalbeheersplan en de nodige middelen om de uitvoering daarvan te garanderen; 2. het ontstaan van afval zo veel mogelijk te beperken door procedures voor het plaatsen van opdrachten te vergroenen; 3. bedrijven en burgers aan te moedigen om zo weinig mogelijk afval te produceren; 4. recycling van afval en terugwinning te vergemakkelijken door verschillende bakken of zakken voor het ophalen van de verschillende soorten afval ter beschikking te stellen; 5. te zorgen voor apart ophalen van gevaarlijk huishoudelijk afval; 6. partnerschappen te sluiten met het bedrijfsleven en NGO om manieren te vinden om het ontstaan van afval te verminderen. In Nederland geldt met betrekking tot facilitering van circulaire economische activiteit dat de overheid zowel de kansen als de baten (banen, verminderde afhankelijkheid van grondstoffen uit andere landen, reductie CO2, gezond, veilig, en spontane groei van samenwerking tussen kennisinstellingen) zeer waardeert ten opzichte van de kosten van de facilitering.

Copy Rights@stichting Smart Lifestyle Connection

De Stichting Smart Lifestyle Connection wil aan een dergelijke ontwikkeling op Curaçao bijdragen door met haar activiteiten in het GBC-Park aandacht te vestigen op de kansen van de circulaire economie in de toeristenindustrie: Kansen voor het ontwikkelen van nieuwe arbeidsplaatsen en productiemethoden; kansen voor het ontwerpen van nieuwe producten en nieuwe attracties; kansen om gebieden anders in te richten en te ontsluiten; en kansen voor meer aansluiting op hernieuwbare energie en het terugdringen van stroomonderbrekingen. Maar bovenal is het van belang om in landen waarin de toeristenindustrie een kernsector van de economie vormt, erop toe te zien dat er sprake is van verdeling van welvaart of wel dat het verschil tussen welgestelden en minderbedeelden niet extreem is, en dat de inzet van het beleid gericht is op inclusieve groei. In het andere geval wordt namelijk de deur opgezet voor wanhopige overleving waarmee de deur openstaat voor straatroof, diefstal, en andere aspecten van onveiligheid in de publieke sfeer, maar ook verkrotting, verwaarlozing, zwerfvuil en plastic soep, terwijl er een overaanbod is aan ongeschoolden/ drop-outs en aan jonge uitzichtloze gedetineerden. Achterblijvende sociaaleconomische ontwikkeling is in iedere samenleving niet alleen funest voor gezondheidszorg en veiligheid in die samenleving, het is ook ondermijnend voor de toeristenindustrie en dat kan een multiculturele samenleving in een land met zon, zee, parelwitte stranden, gestage wind en ruige semi-aride natuur als belangrijkste hulpbronnen, zich niet veroorloven.

Door het met stakeholders ontwerpen van creatieve en innovatieve projecten voor de oplossing van zowel acute problemen als voor welvaart ontwikkeling, en vervolgens door die projecten zelf in uitvoering te nemen met sleutel stakeholders, hoopt de Stichting dat goede eindresultaten zullen leiden tot schaalvergroting of tot verdieping, ook van het overheidsbeleid.

NB: Gedetailleerde Planning en Begroting, inclusief risico analyse, zijn op aanvraag beschikbaar.
